

Gunter Demnig a Manresa

L'escultor alemany Gunter Demnig treballa des de l'any 1993 perquè es recordin les víctimes del nazisme arreu del món a través dels Stolpersteine, és a dir, pedres o llambordes de llautó, clavades personalment al terra d'on vivien les víctimes abans de l'inici de la Guerra, per tal de recordar-les. En té arreu d'Europa i a Catalunya va començar el 2015 a Navàs i el nucli de Palà de Torroella. El Memorial Democràtic de Catalunya ha aconseguit que també s'instal·lin llambordes a Manresa, Igualada i Castellar del Vallès. A Manresa, Demnig va instal·lar les plaques commemoratives els passats dies 25 i 26 de gener, concretament 21. La iniciativa va sorgir arran d'un treball de curs de finals del 2015, elaborat per Ariadna Moyano i Alejandra Ibarra, sobre "Manresans deportats als camps nazis", amb la supervisió del tutor Jordi Pons, actualment professor d'història de l'institut Pius Font i Quer i exredactor de la revista **El Pou de la gallina**.

Fa gairebé un any, dues entitats van entrar una instància a l'Ajuntament per tal d'institucionalitzar l'homenatge als assassinats, mentre Jordi Pons va completar la llista dels deportats manresans, comprovar on vivien realment i identificar correctament tots els noms, ja que n'hi havia d'equivocats. Per fer-ho, a més de l'Arxiu Comarcal del Bages es va desplaçar a diversos arxius alemanys i francesos. Es va adonar que no eren 24, sinó 29, els deportats manresans. Tots ells tenen a partir d'ara una placa col·lectiva a la plaça de Sant Domènec. D'aquests 29, -18 assassinats i 11 supervivents- se sap on en vivien 21, que disposen de les llambordes amb la seva placa. Dels altres 8, n'hi ha tres que no vivien a Manresa, sinó a Terrassa, Barcelona i França; d'un altre no se'n coneix la identitat. I dels quatre restants, no hi ha hagut temps de fer-los les plaques corresponents, així que Gunter Demnig s'ha compromès a col·locar-les el gener del 2018. El dia 27, coincidint amb el Dia Internacional de les Víctimes de l'Holocaust, la pluja va impedir que se'ls fes un homenatge al número 18 del Joc de la Pilota, on havia viscut Bernat Torán. Tot i això, els 90 familiars presents es van poder reunir a l'Espai Òmnium i tot seguit, amb entitats i instituts manresans, van fer un acte de record als deportats ciutadans, a l'Ajuntament de Manresa.

Foto: Aina Font Torra